

Har S. O. V:s resesekreterare en uppgift?

I ovanstående rubrik finns ett ord som kanske för första gången framträder i Kustbons rader. Det är ordet resesekreterare.

En del av läsekretsen, som är mera inne i S.O.V:s förhållanden, veta ju att det flera gånger har varit på tal att anställa en man, som skulle ha hand om S.O.V:s brevväxling, men framförallt vara på resandefot, när så skulle behövas. Härmed äro vi inne på området, vad som tvingar oss att anställa en resesekreterare.

En sak som vi estlandssvenskar alltid kämpat med, är känslan av att vara splittrade. Man känner sig långt avlägsen från andra och kommer även att intressera sig föga för andra. Om sen därtill ännu kommer mer eller mindre skilda åsikter, ja då är det inte att undra på, att det känns liksom en splittring skulle föreligga.

Men vi ha ju sett hur det går med folk, som inte kunna hålla tillräckligt ihop. Det får inte ske med oss estlandssvenskar. Vi framför allt måste veta vad satsen "enighet ger styrka" innebär.

För att enighet skall kunna vinnas måste de olika orterna stå i förbindelse med varandra, en ständig och intim kontakt vinnas. Det är bra om t. ex. sutlepborna veta vilka bekymmer nargöborna ha att brottas med o. s. v. Om man så att säga delar glädje och sorg, då kommer helt säkert även sam-

Riksdagen började sin verksamhet för i höst.

Tisdagen den 11 oktober samlades parlamentsmedlemmarna till sitt första ordinarie sammanträde enligt den nya grundlagen.

Före arbetets början samlades man till en festlig gudstjänst i Domkyrkan, vilken hölls av biskop Rahamägi. Till gudstjänsten hade nästan alla medlemmarna infunnit sig.

Genom att börja verksamheten i parlamentet med en festlig gudstjänst, har en ny tradition införts i folkrepresentanternas liv i Estland.

hörighetskänslan att växa. Men hur skall då en kontakt kunna nås? Det är klart att en förbindelselänk måste finnas. Vi ha ju Kustbon, hör jag många säga. Mycket riktigt, det har vi. Den har delvis även uppfyllt denna sin uppgift och kommer även i fortsättningen att göra detta. Men så länge, som det inte finns en levande förbindelselänk, kommer även tidningen att vara liksom av mindre värde. Sålunda komma vi till den egentliga uppgiften: en resesekreterare som förbindelselänk mellan de olika lokalavdelningarna och orterna. Här är det som resesekreterarens uppgift skulle vidtaga. Han har alltså att sätta sig i förbindelse med de olika orterna och dess ledande krafter. För att nu icke tala om en del saker, — såsom bibliotek, idrott m. fl., som i detta sammanhang skulle komma med.

Ljusning i skolfrågan.

Som tidigare meddelats, blevo i höst två blandspråkiga folkskolor, Naissaar (Nargö) och Noarootsi (Bysholm), indragna och i stället för dessa öppnades rent estspråkiga skolor. Därigenom kommo svenska barn att få hela sin undervisning på estniska, vilket språk de åtminstone i de lägre klasserna knappast förstå.

Nu tycks äntligen ställningen något ha ljusnat. Enligt skrivelse från Skolöverstyrelsen tillåts i Noarootsi (Bysholm) skolas I och III klass undervisning i matematik och modersmålet och i IV klassen dessutom i naturlära, geografi och historia, meddelas på svenska språket.

Även i Naissaar (Nargö) skola har språkfrågan någorlunda blivit ordnad för i år, dock endast genom att S. O. V. garanterat för en del av den svenska lärarens lön.

Vi hoppas även, att Sutlep skola kommer att återfå sin andra svenska lärare.

Som av det ovanförda, framgår så är det en icke så ringa uppgift, som åligger nämnda ämbete. Men, om det skall bli ett resultat, då måste vi alla sträva att underlätta varandras arbete och förstå varandra. Då är det, som en verklig kontakt kan nås och känslan av att vara splittrade kommer att försvinna. Då kunna vi känna oss som ett folk.

Gustav.

Blodig strid emellan sovjetarmén och G.P.U. Uppror mot Stalin.

Enligt svenska tidningar ha utländska konsulatsmedlemmar, som anlant till Warszawa och flyktingar från sovjetryska gränsen, som tillfångatagits av de polska gränsvakterna, berättat att oroligheter och sammanstötningar ägt rum på ryska sidan gränsen mellan Röda armén och G. P. U. I Minsk vid polska gränsen, där ryska västarméns generalstab är förlagd ha blodiga strider utkämpats.

I Minsk hade officerare och underofficerare anordnat ett politiskt möte i garnisonens klubbhus. Garnisonens politiske kommissarie general Ivan Bulbin skulle hålla ett föredrag, men så snart han började tala, avbröts han av officerarna, som ropade: Leve Blücher! Ned med Stalin! Officerarna visslade och läto icke kommissarierna få ordet.

G. P. U.-soldater omringade nu klubbhuset, men mottogos av officerarna med gevärsskott. Med handgranater i händerna stormade G.P.U.-männen byggnaden och en blodig strid utkämpades, varunder många dödades på båda sidorna. Även Bulbin dödades.

Nådra timmar senare drogo G. P. U.-patruller med skarp-laddade gevär genom Minsks gator. Kommandantsbyggnaden besattes och 110 officerare arresterades och fördes till Moskva med extratåg. 12 officerare, som under natten sökte komma över gränsen till Polen, observerades i närheten av gränstaden Niegorole av en rysk G. P. U.-patrull. Åtta dödades och fyra blevo svårt skadade. En trettonde officer lyckades komma över gränsen och befinner sig nu i säkerhet.

Demonstrationerna fortsattes emellertid i andra garnisoner. Framför er korrespondent ligger ett flygblad, som i dessa dagar spritts i tusentals exemplar över Minsk och alla gränstrikt. Flygbladet är tryckt på rött papper och trycket har utförts i ett reguljärt tryckeri. Språket är vitryska och texten har följande lydelse:

Stalin, som redan förrätt den kinesiska och den spanska re-

Omflyttningar inom lärarkåren.

Även denna höst har kommit med en mängd omflyttningar inom lärarkåren. Sålunda har Joh. Dans från Norrby folkskola på egen önskan återflyttats som föreståndare till Odinsholms folkskola och Tomas Gårdström därifrån till föreståndare för Norrby folkskola. Som andra lärare till nämnda skola har utnämnts läraren vid Hullo skola Viktor Aman. Förra föreståndaren vid Norrby folkskola J. Berggren har förflyttats till Hullo som lärare.

Men även längre bort ha svenska lärarekrafter nått. Sålunda har lärarinnan E. Nyman vid Birkas folkskola förflyttats till Reigi på Hiiumaa (Dagö). Även den i våras från Pedagogiet i Tallinn utexaminerade Richard Stahl har utnämnts till Paladefolkskola på Hiiumaa.

publiken, Stalin, som lamslagit ryska arméns stridskraft genom att skjuta dess bästa officerare, har begått världshistoriens största förräderi genom att tvinga tjeckiska regeringen i dess tyngsta stund. Röda officerare, som vuxit upp i Lenins och Marxs anda, som kämpat på barrikaderna emot tsaren, förblött i striderna mot Europas kapitalism, vi röda officerare, som minnas de ärofulla dagar, då Trotski var ledare av Röda armén, känna oss skamsna och förnedrade på grund av det förräderi vårt land begått genom Stalins politik. Röda armén var tillräckligt stark att kunna slå ned Hitler och rädda Tjeckoslovakien utan hjälp från förrädarna Frankrike och England. Stalin har hållit Röda armén tillbaka och lamslår den nu genom vår store ledare marskalk Blüchers arrestering. Därigenom hjälper han Hitler. Icke Trotski, icke Sinovjev, icke Kamenev, icke Tuchatsjevski voro Gestapos agenter. Men Stalin är Hitlers främste bundsförvant. Bekämpen Stalin och I bekämpen Hitler. Leve Röda arméns store ledare Leo Trotski!

Flygbladet är undertecknat: "Officerare i Röda västarmén".

Petseriryssar som nybyggare till Harjumaa.

Den ryske finansmännen Boris Linde, allmänt känd genom den bekanta vapenaffären "Bena-Vena", vilken i stället för Spanien hamnade i Paldiski, har nu i kompanjonskap med bankdirektör Ikonnikow och trävaruhandlaren Solntsew, inköpt ett större landområde på över 700 ha i Harjumaa. Området kommer att utplaneras och styckas till mindre hemman på ca 15 ha och säljas till ryska bönder från Petserimaa. Som bekant, är det rätt ont om jord i Petseri — området, varför även priset där är högre än annorstädes i Estland. Gårdarna komma att säljas på förmånliga villkor och för anskaffande av nödvändig inventar lämnas långfristiga lån genom banken.

Det är första gången som en nybyggarekoloni grundas på privat väg. Hittills har det skett på statens bekostnad.

Hela Ruhnu firar bröllop.

På Ruhnu har efter en längre paus, åter en giftasperiod inträtt. På samma gång skola nämligen 9 par vigas. Det är en siffra som man även på fastlandet inte skulle behöva blygas för. Största delen av runöborna ha fått sina fästmän från hemön, men en del har även varit nödsakade att importera från Kihnu.

Berlin föreslår Prag tullunion.

Enligt senaste meddelanden ha tyska delegerade positivt framlagt frågan om en tullunion mellan Tyskland och Tjeckoslovakien. Tjeckoslovaikiens svar kommer icke att föreligga förän förhandlingarna med Rumänien om en frihamn vid Svarta havet avslutats. Något tvivel råder dock icke om, att därest de tyska förhandlarna icke vilja uppge frågan, Tjeckoslovakien, liksom tidigare varit fallet, kommer att falla till föga.

Prenumerera på Kustbon

Värnpliktsförslag för älänningarna.

Urtima landsting

sammankallas.

Finlands statsminister har tillställt landshövdingen på Åland en skrivelse av följande innehåll: "Enligt uppdrag av republikens president får jag härmed anmoda Eder, herr landshövding, att snarast möjligt sammankalla Ålands landsting till urtima landstingsmöte för mottagande av ett meddelande från presidenten rörande väckt fråga om förändring av 27:de paragrafen i självstyrelselagen samt i och för förberedande handläggning av detta ärende och vad med detsamma äger oskiljaktigt sammanhang.

Statsminister A. K. Cajander."

Efter att ha mottagit statsministerns skrivelse har Ålands landshövding sammankallat landstinget till urtima möte torsdagen den 27 oktober kl. 12 middagen.

Paragraf 27 i lagen om självstyrelse för Åland som nämnes i statsministerns telegram är av följande lydelse: Landskapet Ålands inbyggare äro skyldiga att biträda vid fäderneslandets försvar genom att i stället för fullgörande av värnplikt göra motsvarande tjänst vid lots- och fyrinrättningen såsom därom i lag särskilt stadgas. Vad som härovan stadgats gäller dock icke dem, vilka efter fyllda 12 år inflyttat till landskapet Åland från annan ort i Finland, där de skulle ha varit värnpliktiga. Sådana inbyggare i landskapet, som i första momentet åsyftas, må dock, där han det åstundar, fullgöra värnplikt vid republikens krigsmakt.

Enligt vad man erfarit måste regeringens åtgärd anses som en följd av de överläggningar, som ägt rum mellan Finlands och Sveriges regeringar angående frågan om tryggandet av Ålands säkerhet. Vid dessa överläggningar kom man, som bekant, till det resultat att Ålands befolkning bör delta i de åtgärder, som planerats för ögruppens skyddande och fullgöra värnplikt.

Den svenska flickscoutrörelsen i Haapsalu.

Redan några år innan Svenska Gymnasiet inrättades, hade flickscoutrörelsen kommit hit till Haapsalu. Men ännu vid början av höstterminen 1932 visste våra svenska flickor nästan ingenting om scouting. Det var en vacker dag i mitten av oktober vi fingo göra bekantskap med den. Naturligtvis kunde vi inte själva komma på den idén att bli scouter, därtill visste vi alltför litet om vad det egentligen innebar, utan det var de estniska scoutflickorna, som först kom med förslaget, att vi skulle bilda en egen patrull. Den första svenska patrullen bestod av sju medlemmar. Flickorna voro eld och lågor för allt det nya de fingo lära sig. Sorgligt nog förtog våren och det härliga vädret lusten hos oss att vara flitiga scouter. Patrullmötena voro inte mera så intressanta. Alltid var det någon som fattades. Några funderade t. o. m. på att utträda, men så kom skolavslutningen som en räddande ängel och hindrade dem i deras uppsåt.

Så kom höstterminen 1933. Två nya flickor hade börjat skolan. Det var solklart, att även dessa två skulle bli scouter. Den svenska scoutrörelsen gick framåt. Det som mest intresserade alla var utflykterna till Paralepp-skogen. Också nu kom våren med sorgliga budskap: några flickor ville utträda, men lyckligtvis hade vi en energisk ledarinna, som på nytt fick oss intresserade.

Höstterminen 1934 började. Svenska flickscouting höll på att dö ut. Alla hade nämligen under sommaren blivit så stora och "förståndiga", att de förlorat allt intresse för sådan "barnslighet". Men så olyckligt gick det dock inte. Fyra av oss hade kvar så pass mycket intresse för saken, att vi voro villiga att bli estniska scouter, bara vi fingo fortsätta. Till all lycka togo några andra sitt förnuft till fånga och räddade för tillfället patrullen. Den inplacerades emellertid i en estnisk avdelning, så vi kunde inte längre ha någonting

Arbetsamt för potatisexportörerna.

Nu blir det åter liv bland skutägarna, kanske mest i Rikull. Det gäller ju den sedvanliga potatisexporten till våra grannländer, framförallt Sverige. För att inte vara "sista man på skansen", måste man nog lägga hårdhandskarna till.

Men så är ju också potatisexporten en betydande inkomstkälla.

Emellertid har varje sak även sina avigsidor. Det går inte, att man lastar i potatisen och sticker i väg. Nej praktiken har visat, att det är nödvändigt att i förväg göra upp pri-serna m. m. För att dryfta en del saker som äro i samband med potatisutförelsen, hade ombudsmannen för potatisexportföreningen M. Westerblom sammankallat skutägarna till allmän rådplägnings i Ölbäck förra söndagen. Som alltid vid sådana tillfällen, blev det även denna gång rätt livligt. Var och en hade nästan sin egen uppfattning om saken. De största bristerna visade sig vara, att alla ej hade tillräcklig insikt i saken framförallt om betydelsen av en gemensam sammanlutning. Även tycktes en del vara främmande för betydelsen av en man som har hand om saken när det gäller export av varan. Det är ju solklart att om det blir tävling sinsemellan om levererandet av potatisen allihopa komma att lida därav. Men meningen med en sådan diskussion är ju att var och en skall få uttala sin åsikt, för att sålunda nå till ett resultat, som skyddar allas intressen.

Efter en rätt livlig debatt lyckades man mer eller mindre att komma till enighet i dessa frågor.

Det är bara att önska att det bleve mera samförstånd sinsemellan, när det gäller gemensamma intressen.

på svenska. Det hade slutligen gått så långt, att det endast återstod tre svenska flickscouter, som nu blevo placerade i en estnisk patrull, men också dessa beslöta sig snart för att sluta.

Forts. sid. 4.

✻ **Världen runt.** ✻

Upproret flammar nu över hela Palestina och regeringens auktoritet är starkt begränsad. Oroligheterna fortsätta och regeringstrupperna ha måst vika för rebellerna i Bethleheni.

I Berlin väntar man att Tjeckoslovakien skall ansluta sig till Berlin — Romaxelns politik.

Ett Finskt militärflygplan med två sergeanter ombord störtade på tisdagen i närheten av Sor-davala. Den ene av de ombordvarande dödades och den andre ådrog sig svåra skador.

Japanerna inledde på onsdagen en ny offensiv i Sydkina och landsatte 50.000 man. London sänder nya trupper till Hongkong.

De första 400 italienarna av de 10.000 som skola hemsändas, avseglade på tisdagen från Cadiz.

Den svenska...

Året därpå hade vi fått tre nya medlemmar, så att rörelsen kunde fortsätta. Den blomstrade upp liksom många gånger förut men blott för att åter dö ut.

Ett helt år har Haapsalu saknat svenska flickscouter på grund av att det icke funnits någon ledarinna. Men i år har det gått framåt betydligt. Vi ha nu egen avdelning. Vi äro nu hela 21 stycken, alla mycket energiska. Jag hoppas, att de svenska flickscouterna till nästa år måtte vara dubbelt så många.

Margit Grenfeld.

Flygolycka i Tyskland.

20 personer omkomna.

Den ordinarie trafikmaskinen på sträckan Berlin — Bryssel störtade den 10 okt. ned i närheten av Soest i Vestfalen. Maskinen hade en besättning på 4 man, alla belgare, och 16 passagerare, som alla voro tyskar. Samtliga omkommo vid katastrofen, vars orsak ännu är okänd.

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK
JÄRBO
FILTAR VADMAL SPORTTYGER

Olofströms
Rostfria Kokkärl
rekommenderas.

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munktell

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK
el 197, 8 7 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto

GEFLE MANUFAKTUR A.-B.

STRÖMSBRO

Utmärkta garner för fiskeriändamål
REKOMMENDERAS.

Prima PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

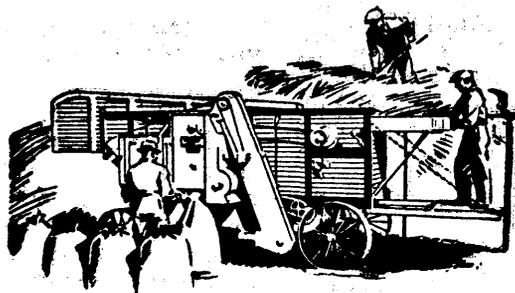
A/B C.V. HELJESTRAND, Eskilstuna

Etabl. 1808.

tillverkar **RAKKNIVAR** i högsta kvalitet

MUNKTELL'S TRÖSKVERK

För alla tröskverksbehov finnes ett lämpligt Munktellverk

N2 och N70 med övermatning, ETK 24 och ETK 28 med ändmatning, speciellt avsedda för mindre och medelstora gårdar.

För större lantbruk rekommenderas typ NTB 2', 2½' och 3', typ MTC 3½', 4' och 4½' med en avverkning av upp till 5.000 kg. vete per timme.

Oöverträffade i effektivitet, ekonomi och hållbarhet.

A.-B. BOLINDER-MUNKTELL, ESKILSTUNA, SVERIGE

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

E. Nyman.

Rütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes

Utlandet

1 år Ekr 2:—

1 år Ekr. 4:—

½ " " 1:—

½ " " 2:—

Sjuntorps Aktiebolag

SJUNTORP

Rekommenderar sina välkända
tillverkningar.

E. W. JUST

Blekeri-Färgeri-Meriserisation
Tel. 148 BROÅS 21 48